



**TA'LIM-TARBIYADA MAKTAB BILAN OTA-ONA HAMKORLIGI**

**Urganch davlat universiteti**

**Pedagogika fakulteti talabalari**

**Erkinboyeva Munira**

**Erkinboyeva Munisa**

**Annotatsiya:** O'qituvchilar va ota-onalar, umuman olganda, uy va maktab, ota-ona va o'qituvchi o'rtasida ijobiy, qo'llab-quvvatlovchi va ochiq munosabatlar zarur. Bundan tashqari, tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ota-onalar ishtiroki va ota-onalar va o'qituvchilarning muvaffaqiyatli hamkorligi o'quvchilar uchun ta'lim natijalarini yaxshilaydi. Maqolada ham talim-tarbiya jarayonida maktab bilan ota-ona hamkorligidagi faoliyat va uning natijalari tahlil qilinadi.

**Kalit so'zlar:** maktab, Mahalla, ota-ona, talim-tarbiya.

Ota-onalar ta'limning muhim sheriklaridir. Ular farzandlarining ta'limga bo'lgan munosabatiga ta'sir qiladi va uyda o'rganishni qo'llab-quvvatlaydi. Ular uy va maktab o'rtasidagi hayotiy aloqadir. Ular maktab hayotiga aralashganlarida, ular bizning maktablarimizni o'rganish, o'sish va rivojlanish uchun yaxshi joylarga aylantiradi. Ota-onalarni jalb qilish siyosati ota-onalarni sherik sifatida kutib olishganda va ularni hurmat qilishda va ular uyda va maktabda o'zlarining hissalarini qo'shishlari uchun zarur bo'lgan yordamni hisobga olgan holda o'quvchilarning yutuqlari va muvaffaqiyatlarining oshishini tan olishadi. Maktabdagi ijobiy iqlimni targ'ib qilish uchun quyidagi qadamlarni belgilab beradi:

- > O'qituvchilar maktab va oilalar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni rag'batlantiradi va qo'llab-quvvatlaydi.
- > Barchaga hurmat bilan qarashadi.
- > maktab madaniyati jamoatchilik va g'amxo'r munosabatlar hissini rivojlantiradi.
- > Ota-onalar maktab faoliyatiga jalb qilingan.



> Har kim o'zini xavfsiz va xavfsiz his qiladi.

Ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi munosabatlarga nisbatan ota-onalar va o'qituvchilar jamoasining quyidagi xususiyatlarini aniqlaydi:

> Bir-biringiz bilan uchrashishga va diqqat bilan tinglashga vaqt ajrating.

> Rejalashtirish va qaror qabul qilish guruhining ajralmas qismlari sifatida bir-biringizga munosabatda bo'ling.

> Har bir insonga o'z fikrlarini bildirishga va takliflar berishga ijozat bering.

> Muammolarni o'zaro hal qilishni rag'batlantiradigan tarzda kelishmovchiliklarga yondoshing.

> Qarama-qarshiliklar mavjud bo'lganda yoki qiyin vaziyatga javob topilmaganda, ikkinchi fikrni rag'batlantiring.

Ota-onalar haqida gap ketganda, umumiy muammolar orasida quyidagilar mavjud:

> Farzandining noto'g'ri xatti-harakatlariga toqat qiladigan ota-onalar (ayniqsa o'qituvchi oldida)

> maktab faoliyati va targ'ibotlari bilan hamkorlik qilmaydigan ota-onalar

Ko'pgina hollarda, ota-onalar farzandiga yomonroq baho qo'ygan o'qituvchiga o'z farzandini ko'proq narsaga loyiq deb da'vo qilish uchun tez-tez taTim maskaniga kelishadi. Eng yomoni, ota-onalar farzandlarining noto'g'ri xatti-harakatlari tufayli chaqirilganda ota-ona o'zini maqtaydi. Farzandining noto'g'ri xatti-harakatlarini to'g'irlash uchun o'qituvchi bilan hamkorlik qilish o'rniga, ular hatto farzandining qilmishining to'g'ri ekanligini va bu haqda tashvishlanadigan hech narsa yo'qligini tasdiqlaydilar. Ushbu holatlar hozirgi kunda tendentsiya bo'lib tuyuldi va bu o'qituvchilarni tanlagan sohalarida ishtiyoqlarini yo'qotishiga olib keladigan stressga olib keladi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida ota-onalar uchun vaqti-vaqti bilan trening, munozara, test, so'rovnomalar o'tkazib turilsa, ayniqsa maktab yoshdagi 6-7 yoshli bolalarni maktabga tayyorgarligini aniqlashda ota-onalar ishtirokida olib



boriladigan har bir mashg'ulot farzandining nimaga qodir ekanini anglashiga yaqindan yordam beradi va bolalarni maktabga tayyorlashda oila a'zolarining mas'uliyati oshadi. Ta'lim muassasalarida ota-onalar va tarbiyachilar bilan o'tkaziladigan har bir munozara bolalarni maktabning ilk bosqichiga yengil qadam qo'yishida hamda sog'lom bola va sog'lom muhit sharoitini mustahkam yaratishga imkon beradi. Treninglar maktabgacha ta'lim muassasa uslubchisi, maktabgacha tayyorlov guruhi tarbiyachisi va tarbiyalanuvchilari hamda ularning ota-onalari, boshlang'ich sinf o'qituvchilari ishtirokida o'tkazilishi bola rivojlanishida to'g'ri tashxis qo'yishga yordam beradi.

Oilada uyushtiriladigan suhbatlarning alohida ahamiyati bor. Odob-axloq mavzusidagi bunday muloqotlar farzandlarning til vositalarini mustaqil tarzda qo'llashiga erishish zarurligini ko'rsatadi. Bunday oilaviy suhbatlar bolaning kundalik faoliyat hamda sayr-u sayohatlarida samarali natija berishi, shubhasiz. Hozirgi zamon talablariga muvofiq oilada bolalar ona tilini, adabiy talaffuz me'yorlariga binoan barcha tovush va so'zlarni aniq va tiniq talaffuz etib, so'z boyligini rivojlantirmog'i lozim. Bola shaxsini shakllantirish, nutqini rivojlantirish borasida yo'l qo'yiladigan kamchiliklar ko'p uchrab turadi. Ota-onalarning bolalarga beparvoligi, so'zlashganda nutq madaniyatiga ahamiyat bermasligi bola nutqining buzilishiga olib kelmoqda.

Oilada bolalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar tizimi birgalikda uyushtiriladigan o'yin, sayrlarda yuqori darajada shakllanadi. Bolalar nutq madaniyatini shakllantirishda oila a'zolari va tengdoshlari bilan bo'ladigan munosabatlar muhim rol o'ynaydi.

Tarbiya qanchalik erta boshlansa, hosili ham shuncha barvaqt ko'zga tashlanadi. Shuning uchun ota-onalar va ta'lim muassasalari tarbiyachilari hamda pedagoglarning vazifasi yosh avlodni aqlan yetuk, jismonan sog'lom, axloqan pok, barkamol inson qilib tarbiyalashdan iboratdir.



Shuni ta'kidlash joizki, bola tarbiyasi bilan jiddiy shug'ullangan otalarning farzandlari ta'lim muassasasida o'z imkoniyatlarini mashg'ulot jarayonida qiynalmasdan ko'rsata oladi. Oila va ta'lim muassasalarining uzluksizligi bolani nafaqat jismoniy va aqliy jihatdan rivojlantiradi, balki uning ma'naviy shakllanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

**Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Po'latov, Sh.N., Hindistonda pedagogik ta'limning rivojlanish bosqichlari. 2020 21-27 P.
2. Saidov S.A., Ibn al-Muqaffaning islom tarjima san'atiga qo'shgan hissasi. 2021. 332-336 P.
3. [www.google.com](http://www.google.com) internet sayti